

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

9 noiembrie 2023*

„Trimitere preliminară – Politica comună în materie de azil și de protecție subsidiară – Directiva 2011/95/UE – Articolul 15 – Condiții de acordare a protecției subsidiare – Luarea în considerare a elementelor privind statutul individual și situația personală a solicitantului, precum și situația generală din țara de origine – Situație umanitară”

În cauza C-125/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Tribunalul de la Haga, sediul din 's-Hertogenbosch, Țările de Jos), prin decizia din 22 februarie 2022, primită de Curte la 22 februarie 2022, în procedura

X,

Y,

cei 6 copii minori ai acestora

împotriva

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, doamna O. Spineanu-Matei, domnii J.-C. Bonichot și S. Rodin și doamna L. S. Rossi (raportoare), judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: doamna A. Lamote, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 martie 2023,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Y, X și cei 6 copii minori ai acestora, de S. Rafi, P. J. Schüller și J. W. J. van den Broek, avocat;

* Limba de procedură: neerlandeza.

- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, M. H. S. Gijzen, A. Hanje și J. M. Hoogveld, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de M. Jacobs și M. Van Regemorter, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de J. Möller și A. Hoesch, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de R. Bénard, A.-L. Desjonquères și J. Illouz, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de A. Azéma și F. Wilman, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 iunie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 15 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între X, Y și cei 6 copii minori ai lor, resortisanți libieni, pe de o parte, și Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (secretarul de stat pentru justiție și securitate, Țările de Jos) (denumit în continuare „Secretarul de stat”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea de către acesta a cererilor lor de protecție internațională.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Considerentele (12), (16) și (34) ale Directivei 2011/95 au următorul cuprins:

„(12) Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criteriile comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

[...]

(16) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale, precum și principiile recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare «carta»]. Prezenta directivă urmărește, în special, garantarea deplinei respectări a demnității umane și a dreptului de azil ale solicitanților de azil și ale membrilor de familie care îi însoțesc și promovarea aplicării articolelor 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 și 35 din respectiva carte și ar trebui, prin urmare, pusă în aplicare în mod corespunzător.

[...]

(34) Este necesară stabilirea criteriilor comune pe care ar trebui să le îndeplinească solicitanții unei protecții internaționale pentru a putea beneficia de protecția subsidiară. Aceste criterii ar trebui stabilite pe baza obligațiilor internaționale în temeiul instrumentelor privind drepturile omului și a practicilor deja existente în statele membre.”

4 Articolul 2 din această directivă, intitulat „Definiții”, prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(a) «protecție internațională» înseamnă statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară, definite la literele (e) și (g);

(b) «beneficiar de protecție internațională» înseamnă o persoană căreia i s-a acordat statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, astfel cum sunt definite la literele (e) și (g);

[...]

(f) «persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2) și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

(g) «statut conferit prin protecție subsidiară» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid ca persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară;

(h) «cerere de protecție internațională» înseamnă cererea de protecție prezentată unui stat membru de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, care poate fi înțeleasă ca urmărind să obțină statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, care nu solicită în mod explicit un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare al prezentei directive și care poate face obiectul unei cereri separate;

(i) «solicitant» înseamnă un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care a introdus o cerere de protecție internațională în privința căreia nu s-a luat încă o decizie definitivă;

[...]”

5 Articolul 4 din directiva menționată, intitulat „Evaluarea faptelor și circumstanțelor”, care se află în capitolul II din aceasta, referitor la „[e]valuarea cererilor de protecție internațională”, prevede:

„(1) Statele membre pot considera că este obligația solicitantului să prezinte, de îndată ce este posibil, toate elementele necesare în sprijinul cererii sale de protecție internațională. Statele membre au obligația de a evalua, în cooperare cu solicitantul, elementele relevante ale cererii.

[...]

(3) Evaluarea unei cereri de protecție internațională se efectuează la nivel individual, luându-se în considerare următoarele elemente:

- (a) toate faptele pertinente privind țara de origine în momentul luării unei decizii privind cererea [...]
- (b) informațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv informațiile care permit să se stabilească dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții sau al unor vătămări grave;
- (c) statutul individual și situația personală a solicitantului, inclusiv factori precum trecutul, sexul și vârsta acestuia, pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate o persecuție sau o vătămare gravă;

[...]

(4) Faptul că solicitantul a fost deja persecutat, a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul amenințării directe a unei astfel de persecuții sau a unor astfel de vătămări reprezintă un indiciu serios al temerilor fondate ale solicitantului de a fi persecutat sau al riscului real de a suferi vătămări grave, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că respectiva persecuție sau respectivele vătămări grave nu se vor mai repeta.

(5) Atunci când statele membre aplică principiul conform căruia este obligația solicitantului să își susțină cererea și când anumite aspecte din declarațiile solicitantului nu sunt susținute de dovezi documentare sau de altă natură, aceste aspecte nu necesită o confirmare în cazul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) solicitantul a depus un efort real de a-și susține cererea;
- (b) au fost prezentate toate elementele relevante de care dispune solicitantul și s-a furnizat o explicație satisfăcătoare în ceea ce privește absența unor alte elemente de probă relevante;
- (c) declarațiile solicitantului sunt considerate coerente și plauzibile și nu sunt contrazise de informații generale și specifice cunoscute, relevante pentru cererea sa;
- (d) solicitantul a depus cererea de protecție internațională de îndată ce a fost posibil, cu excepția cazului în care solicitantul poate dovedi un motiv întemeiat pentru care nu a procedat astfel, precum și
- (e) credibilitatea generală a solicitantului a putut fi stabilită.”

6 Articolul 8 alineatul (2) din aceeași directivă, intitulat „Protecția în interiorul țării”, are următorul cuprins:

„Atunci când examinează dacă un solicitant are un motiv întemeiat de a se teme că va fi persecutat sau dacă există un risc real de a fi supus unor vătămări grave sau dacă are acces la protecție împotriva persecuției sau a vătămarilor grave într-o parte din țara de origine în conformitate cu alineatul (1),

statele membre țin seama, în momentul în care adoptă o decizie cu privire la cerere, de condițiile generale existente în respectiva parte a țării și de situația personală a solicitantului, în conformitate cu articolul 4. În acest scop, statele membre se asigură că informații precise și actualizate sunt obținute din surse pertinente, precum Înalțul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați și Biroul European de Sprijin pentru Azil.”

- 7 În conformitate cu articolul 15 din Directiva 2011/95, intitulat „Vătămări grave”, care se află în capitolul V din aceasta, referitor la „[c]ondiții[le] pentru obținerea de protecție subsidiară”:

„Vătămările grave sunt:

- (a) pedeapsa cu moartea sau execuția sau
- (b) tortura sau tratamentele sau pedepsele inumane sau degradante aplicate unui solicitant în țara de origine;
- (c) amenințările grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.”

- 8 Articolul 18 din această directivă, intitulat „Acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară”, prevede:

„Statele membre acordă statutul conferit prin protecție subsidiară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară în conformitate cu capitolele II și V.”

Dreptul neerlandez

- 9 Articolul 29 din Vreemdelingenwet 2000 (Legea privind străinii din 2000) din 23 noiembrie 2000 (Stb. 2000, nr. 495), în versiunea aplicabilă litigiului principal, prevede la alineatul (1):

„1. Permisul de ședere pe durată determinată [...] poate fi acordat resortisantului străin care:

- a) are statut de refugiat sau
- b) dovedește în suficientă măsură că are motive întemeiate să presupună că, în cazul unei expulzări, există un risc real de a fi supus unor vătămări grave, care sunt:
 - 1°. pedeapsa cu moartea sau execuția;
 - 2°. tortura, tratamente sau pedepse inumane sau degradante sau
 - 3°. amenințările grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 10 La 28 ianuarie 2018, X și Y, doi soți de cetățenie libiană, au introdus, inclusiv în numele celor 6 copii minori ai lor, cereri de protecție internațională la secretarul de stat, susținând că, în cazul în care ar fi trimiși în Libia, ar fi supuși unui risc real de a suferi „vătămări grave”, în sensul articolului 15 litera (b) și/sau litera (c) din Directiva 2011/95.

- 11 În susținerea cererilor lor de protecție internațională, X și Y au invocat fapte referitoare atât la situația lor personală, cât și la situația generală din țara lor de origine, în special la nivelul general de violență în Libia și la situația umanitară care ar rezulta din aceasta.
- 12 Mai precis, X a declarat că a lucrat la Tripoli (Libia) din anul 2012 până în luna iunie 2017 în calitate de gardă de corp al unor eminente responsabili politici, în special doi prim-miniștri, un viceprim-ministru și mai mulți miniștri. El afirmă că a fost victima unui atac armat în afara timpului său de lucru, în cursul căruia ar fi fost atins la cap și ar fi primit un fragment de glonț în obrazul stâng, și că, ulterior, a făcut obiectul unor amenințări cu moartea în conversații telefonice care au avut loc după aproximativ cinci luni și, respectiv, unul-doi ani de la data acestui atac armat. X ar avea bănuieli cu privire la identitatea responsabililor pentru aceste acte, dar nu ar putea totuși să facă dovada acestora. În plus, X a invocat faptul că fratele său i-a raportat că niște miliții încercau să ocupe un teren pe care acesta l-ar fi moștenit de la tatăl său și amenințaseră că vor ucide orice persoană care s-ar opune. În cele din urmă, X a declarat că plecarea sa din Libia s-a datorat și condițiilor de viață dificile din Tripoli, în special lipsei de carburant, de apă potabilă și de energie electrică. La rândul său, Y și-a întemeiat cererea de protecție internațională pe temerea rezultată din experiența personală a lui X, precum și din situația generală de insecuritate din Libia, care i-ar fi provocat de asemenea probleme de sănătate.
- 13 Prin deciziile distincte din 24 decembrie 2020, secretarul de stat a respins cererile de protecție internațională depuse de X și de Y ca fiind nefondate. Pe de o parte, acesta a considerat că solicitanții nu trebuiau să se teamă de vătămări grave, în sensul articolului 15 litera (b) din Directiva 2011/95. Astfel, acesta a apreciat că cele două amenințări invocate nu erau credibile și că X nu demonstrase că atacul armat a cărui victimă fusese era îndreptat în mod specific împotriva sa și nici că exista o legătură între această violență și activitatea sa profesională de gardă de corp a unor înalți responsabili politici. Pe de altă parte, secretarul de stat a considerat că îi revenea sarcina de a identifica grupurile de risc și de a stabili dacă există o situație de risc precum cea avută în vedere la articolul 15 litera (c) din această directivă. Or, întrucât nu a considerat necesar să aprecieze situația generală în materie de securitate din Libia, acesta a concluzionat că reclamanții nu aveau nici temerea unei vătămări grave, în sensul acestei a doua dispoziții.
- 14 X și Y au formulat acțiuni împotriva acestor decizii la rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Tribunalul din Haga, sediul din 's-Hertogenbosch, Țările de Jos).
- 15 Mai întâi, această instanță subliniază că cererile de protecție internațională în discuție în litigiul principal sunt susținute atât de circumstanțe individuale și personale ale reclamanților, cât și de referirea la situația generală de violență și la situația umanitară care rezultă din această violență în țara de origine. Ea observă totuși că nu rezultă că astfel de elemente, luate în considerare separat, ating gradul de individualizare al vătămării grave și pragul de gravitate a violenței generalizate necesar pentru a beneficia de protecția subsidiară conferită prin articolul 15 litera (b) și, respectiv, prin articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95.
- 16 Potrivit instanței menționate, s-ar pune, prin urmare, problema dacă articolul 15 din această directivă trebuie interpretat în sensul că manifestările unor vătămări grave prevăzute la acest articol 15 trebuie apreciate în mod strict separat, cu consecința că faptele și împrejurările invocate de solicitant nu ar fi relevante decât pentru a susține temerea privind una dintre aceste vătămări grave, sau, în schimb, trebuie efectuată o apreciere integrală și comună a tuturor elementelor pertinente, referitoare atât la statutul individual și la situația personală a solicitantului, cât și la situația generală din țara de origine, înainte de a determina care manifestare a unor vătămări grave astfel de fapte și astfel de împrejurări permit să o susțină.

- 17 Instanța de trimitere consideră în această privință că punctul de plecare al aprecierii existenței unui risc real de vătămări grave este nevoia de protecție a solicitantului și că prima interpretare a articolului 15 din Directiva 2011/95, rezumată la punctul anterior, determină o lacună în protecția oferită de această dispoziție, care lipsește de efect util regimul de protecție subsidiară pe care îl prevede. A doua interpretare a acestui articol 15, rezumată la punctul anterior, ar fi, la rândul său, conformă cu economia acestei directive menționate și cu obiectivele urmărite de aceasta, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la interpretarea articolului 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), de care ar trebui să se țină seama la interpretarea articolului 4 din cartă, în temeiul articolului 52 alineatul (3) din aceasta.
- 18 În continuare, instanța de trimitere solicită Curții să precizeze modul în care motivele specifice situației personale a solicitantului, astfel cum au fost identificate în Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji (C-465/07, EU:C:2009:94), trebuie să fie luate în considerare în aprecierea efectuată în raport cu articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95. În acest context, instanța menționată dorește în special ca Curtea să clarifice dacă luarea în considerare a statutului individual și a situației personale a unui solicitant de protecție internațională este mai cuprinzătoare decât condiția de individualizare, astfel cum rezultă din Hotărârea Curții EDO din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD002590407, § 115), și anume dacă circumstanțe individuale, altele decât simplul fapt de a proveni dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență generală”, în sensul acestei din urmă hotărâri, pot susține o teamă de vătămare gravă definită de această dispoziție.
- 19 În cazul unui răspuns afirmativ, instanța de trimitere solicită Curții să precizeze dacă, pe de o parte, factori personali sau riscul de a fi victima unei „violente penale” ca urmare a unei situații de violență generalizată și, pe de altă parte, circumstanțe individuale fără caracter personal, precum exercitarea anumitor profesii și/sau locurile de exercitare a acestora, sau faptul de a trebui să se deplaseze în anumite locuri pentru a beneficia de servicii de bază trebuie luate în considerare.
- 20 Această instanță dorește de asemenea să afle cum trebuie luat în considerare nivelul de violență generalizată în țara de origine a solicitantului, astfel cum este prevăzut la articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95, la aprecierea existenței unor vătămări grave, în sensul articolului 15 literele (a) și (b). În special, aceasta urmărește să afle dacă corelația inversă dintre capacitatea solicitantului de a demonstra că este afectat în mod specific ca urmare a unor elemente proprii situației sale personale și gradul de violență generalizată necesar pentru a putea beneficia de protecția subsidiară, care rezultă din jurisprudența rezultată din Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji (C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 39), se aplică și aprecierii privind vătămarile grave prevăzute la articolul 15 litera (b) menționat atunci când există un nivel ridicat de violență generală în țara de origine a solicitantului, însă acesta nu este suficient, în sine, pentru a justifica acordarea unei protecții subsidiare.
- 21 În sfârșit, instanța de trimitere urmărește să afle dacă și în ce condiții o situație umanitară care, spre deosebire de cea din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452), este consecința directă sau indirectă a actelor de violență comise de un agent al unor vătămări grave aplicate în cadrul unui conflict armat internațional sau intern și care poate conduce la o încălcare a articolelor 1 și 4 și a articolului 19 alineatul (2) din cartă, ar trebui luată în considerare pentru aprecierea unei cereri de protecție subsidiară. Instanța menționată precizează, în această privință, că se referă atât la situația umanitară creată în mod

deliberat de un agent al unor vătămări grave, cât și la cea care ar fi cauzată de atitudinea indiferentă a unui astfel de agent în privința consecințelor unui conflict armat pentru populația civilă.

- 22 În aceste condiții, rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Tribunalul de la Haga, sediul din 's-Hertogenbosch) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 15 din Directiva [2011/95] coroborat cu articolul 2 litera (g) și cu articolul 4 din această directivă, precum și cu articolul 4 și articolul 19 alineatul (2) din [cartă] trebuie interpretat în sensul că, pentru a stabili dacă un solicitant are nevoie de protecție subsidiară, trebuie analizate și evaluate integral și în mod interdependent toate elementele relevante care privesc atât statutul individual și situația personală a solicitantului, cât și situația generală din țara de origine, înainte de a identifica forma de manifestare a vătămarilor grave de temut care poate fi susținută cu aceste elemente?
 - 2) În cazul unui răspuns negativ din partea Curții la prima întrebare, aprecierea statutului individual și a situației personale a solicitantului în cadrul aprecierii în raport cu articolul 15 litera (c) din Directiva [2011/95], despre care Curtea a precizat deja că trebuie luate în considerare în acest scop, este mai cuprinzătoare decât verificarea respectării cerinței individualizării prevăzute în Hotărârea Curții EDO [din 17 iulie 2008] în cauza NA. împotriva Regatului Unit [(CE:ECHR:2008:0717)JUD002590407]? Aceste elemente pot fi luate în considerare, cu privire la aceeași cerere de protecție subsidiară, în aprecierea în raport atât cu articolul 15 litera (b), cât și cu articolul 15 litera (c) din Directiva [2011/95]?
 - 3) Articolul 15 din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că, pentru aprecierea nevoii de protecție subsidiară, așa-numita scară progresivă, despre care Curtea a precizat deja că trebuie aplicată în aprecierea unei temeri invocate legate de vătămarile grave prevăzute la articolul 15 [litera (c)] din [directiva respectivă], trebuie aplicată și în aprecierea unei temeri invocate legate de vătămarile grave prevăzute la articolul 15 litera (b) din [aceasta]?
 - 4) Articolul 15 din Directiva [2011/95] coroborat cu articolele 1 și 4, precum și cu articolul 19 alineatul (2) din [cartă] trebuie interpretat în sensul că situația umanitară care reprezintă o consecință (in)directă a acțiunilor și/sau a omisiunilor unui agent de vătămare gravă trebuie luată în considerare atunci când se evaluează dacă un solicitant are nevoie de protecție subsidiară?”
- 23 Prin Decizia președintelui Curții din 8 aprilie 2022, procedura în prezenta cauză a fost suspendată, în temeiul articolului 55 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul de procedură al Curții, până la pronunțarea deciziei prin care se finalizează judecata în cauza Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Noțiunea de amenințări grave și individuale) (C-579/20).
- 24 În urma retragerii cererii de decizie preliminară în această cauză și a radierii acesteia prin Ordonanța din 18 mai 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Noțiunea de amenințări grave și individuale) (C-579/20, EU:C:2022:416), procedura în prezenta cauză a fost reluată în consecință la 20 mai 2022.

Cu privire la cererea de procedură accelerată

- 25 Instanța de trimitere a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie judecată potrivit procedurii accelerate, în conformitate cu articolul 105 din Regulamentul de procedură.
- 26 În susținerea cererii sale, această instanță a arătat în esență că, deși reclamantii se află în situație de ședere legală până la soluționarea definitivă a litigiului principal, copiii minori ai lui X și ai lui Y s-ar afla într-o situație de insecuritate. În această privință, instanța menționată a arătat că 5 dintre cei 6 copii minori ai lui X și ai lui Y au făcut obiectul unei asistențe educative începând cu 22 aprilie 2020 și că acești copii erau grav amenințați în dezvoltarea lor și creșteau într-un context educativ periculos și instabil, în care erau martori și victime ai agresiunilor și sufereau de un sentiment de abandon emoțional și fizic. Pe de altă parte, instanța de trimitere a subliniat că, potrivit lui X și lui Y, contextul de insecuritate în discuție rezulta și din durata procedurii în discuție în litigiul principal, precum și din incertitudinea cu privire la rezultatul acesteia.
- 27 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate care derogă de la prevederile acestui regulament.
- 28 În speță, la 20 mai 2022, după ascultarea judecătoarei raportoare și a avocatului general, președintele Curții a decis să respingă cererea menționată la punctul 25 din prezenta hotărâre.
- 29 Astfel, trebuie amintit că procedura accelerată constituie un instrument procedural destinat să răspundă unei situații de urgență extraordinară (Hotărârea din 13 iulie 2023, Azienda Ospedale-Università di Padova, C-765/21, EU:C:2023:566, punctul 26 și jurisprudența citată).
- 30 Or, instanța de trimitere nu a furnizat toate elementele care să permită să se aprecieze existența unei astfel de situații de urgență extraordinară și în special riscurile suportate în cazul în care această trimitere ar urma procedura ordinară. Deși această instanță a menționat riscurile pentru dezvoltarea copiilor minori ai lui X și ai lui Y care decurg din contextul familial, social și educativ în care se află aceștia, ea nu a demonstrat totuși că există o legătură între durata procedurii în fața Curții și prelungirea situației de insecuritate în care s-ar afla acești copii. În plus, instanța menționată nici nu a expus motivele pentru care aplicarea procedurii accelerate prezentei cauze ar permite evitarea unor astfel de riscuri sau rezolvarea unei asemenea situații de insecuritate, incertitudinea juridică care afectează copiii menționați în ceea ce privește soluționarea procedurii în discuție în litigiul principal nefiind, ea însăși, susceptibilă să justifice recurgerea la o procedură accelerată (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 27 iunie 2016, S., C-283/16, EU:C:2016:482, punctul 11 și jurisprudența citată).
- 31 Pe de altă parte, fără a fi decisiv în sine, intervalul important de timp scurs între, pe de o parte, introducerea cererilor de protecție internațională ale reclamantilor și deciziile secretarului de stat de respingere a acestor cereri și, pe de altă parte, introducerea prezentei trimiteri preliminare nu pledează în favoarea adoptării unei decizii prin care această trimitere să fie supusă procedurii accelerate (a se vedea în acest sens Ordonanța președintelui Curții din 27 iunie 2016, S., C-283/16, EU:C:2016:482, punctul 12).

Cu privire la întrebările preliminare

Observații introductive

- 32 Înainte de a răspunde la întrebările adresate, trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, mai întâi, Directiva 2011/95 fiind adoptată în special în temeiul articolului 78 alineatul (2) litera (b) TFUE, ea urmărește, printre altele, să instituie un regim uniform de protecție subsidiară. În acest sens, din considerentele (12) și (34) ale acestei directive rezultă că unul dintre obiectivele sale principale este să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criteriile comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de o protecție internațională, oferindu-le un statut adecvat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 mai 2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, punctul 35 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctele 22 și 34].
- 33 În continuare, reiese din articolul 18 din Directiva 2011/95 coroborat cu definiția termenilor „persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară”, cuprinsă la articolul 2 litera (f) din directiva amintită, și cea a termenilor „statut conferit prin protecție subsidiară”, cuprinsă la articolul 2 litera (g) din aceasta, că statutul conferit prin protecție subsidiară prevăzut de directiva menționată trebuie în principiu să fie acordat oricărui resortisant al unei țări terțe sau oricărui apatrid care, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămări grave, în sensul articolului 15 din aceeași directivă [Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctul 23, precum și jurisprudența citată].
- 34 În sfârșit, Directiva 2011/95 a abrogat și a înlocuit, cu efect de la 21 decembrie 2013, Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52). Or, întrucât această schimbare a normei nu a condus la modificarea nici a regimului juridic al acordării protecției subsidiare, nici a numerotării dispozițiilor în cauză, jurisprudența referitoare la Directiva 2004/83 este relevantă pentru interpretarea Directivei 2011/95. În special, întrucât modul de redactare a articolului 15 din Directiva 2011/95 este identic cu cel al articolului 15 din Directiva 2004/83, jurisprudența referitoare la această a doua dispoziție poate fi transpusă în cazul primei dispoziții [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctul 24].

Cu privire la prima întrebare

- 35 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 15 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că, pentru a stabili dacă un solicitant de protecție internațională poate beneficia de protecție subsidiară, autoritatea națională competentă trebuie să examineze toate elementele relevante, care se raportează atât la statutul individual și la situația personală a solicitantului, cât și la situația generală din țara de origine, înainte de a identifica tipul de vătămare gravă a cărui existență aceste elemente permit eventual să o susțină.

- 36 În primul rând, trebuie arătat că acest articol 15 prevede trei tipuri de „vătămări grave” de natură să justifice acordarea protecției subsidiare în beneficiul persoanei care, în cazul trimiterii în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a le suferi.
- 37 În ceea ce privește, în primul rând, motivele care figurează la litera (a) a articolului 15 menționat, și anume riscul de „pedeaps[ă] cu moartea sau [de] execu[ție]”, și la litera (b) a acestuia, și anume riscul de „tortur[ă] sau [de] tratamente[...] sau pedepse[...] inumane sau degradante”, astfel de „vătămări grave” acoperă situații în care solicitantul de protecție subsidiară este expus în mod specific riscului de a suferi o vătămare de un anumit tip, care presupune un grad clar de individualizare [Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctele 32 și 38, precum și Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctul 25, precum și jurisprudența citată].
- 38 Rezultă că acordarea unei protecții subsidiare în temeiul articolului 15 literele (a) și (b) din Directiva 2011/95 presupune că există motive serioase și întemeiate de a crede că solicitantul, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi expus în mod specific și individual unui risc real de a face obiectul pedepsei cu moartea, al unei executări, al unor acte de tortură sau al unor tratamente sau pedepse inumane sau degradante.
- 39 În aceste condiții, elementele referitoare la situația generală a țării în cauză, printre care în special cele referitoare la nivelul general de violență și de insecuritate în această țară, trebuie de asemenea să fie examinate cu ocazia evaluării existenței unui astfel de risc. În fapt, un asemenea context general permite să se aprecieze mai precis măsura în care solicitantul este expus în mod real unui risc de a suferi vătămarile grave definite la articolul 15 litera (a) sau (b) din Directiva 2011/95.
- 40 În ceea ce privește, în al doilea rând, vătămarea definită la articolul 15 litera (c) din această directivă, constituită din „amenințările grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei” solicitantului, trebuie arătat că această dispoziție acoperă un risc de vătămare „mai general” decât cele prevăzute la același articol literele (a) și (b). Sunt avute în vedere astfel la modul mai general „[amenințări] la adresa vieții sau a persoanei” unui civil mai curând decât violențe determinate. În plus, aceste amenințări sunt inerente unei situații generale de conflict armat care dă naștere unei „violente generalizate”, ceea ce implică faptul că se poate extinde asupra indivizilor indiferent de situația personală a acestora și de identitatea lor, atunci când o astfel de violență atinge un nivel atât de ridicat încât există motive serioase și întemeiate de a crede că un civil trimis în țara respectivă sau, după caz, în regiunea în cauză ar fi expus, ca urmare a simplei sale prezențe în teritoriile acestora, unui risc real de a suferi amenințările menționate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctele 26 și 28, precum și jurisprudența citată].
- 41 Rezultă că, în cadrul unei situații excepționale, precum cea descrisă la punctul precedent din prezenta hotărâre, constatarea existenței unui risc de „amenințări grave și individuale”, în sensul articolului 15 litera (c) din Directiva 2011/95, nu este supusă condiției ca solicitantul să facă dovada că este afectat în mod specific ca urmare a unor elemente proprii situației sale personale [a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 43, precum și Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctul 27].

- 42 Cu toate acestea, în alte situații mai puțin excepționale, elementele care țin de statutul individual și de situația personală a solicitantului se dovedesc relevante. Astfel, cu cât solicitantul este mai în măsură să demonstreze că este afectat în mod specific, ca urmare a unor elemente proprii statutului său individual sau situației sale personale, cu atât mai redus va fi gradul de violență generalizată necesar pentru a putea beneficia de protecția subsidiară în temeiul articolului 15 litera (c) din Directiva 2011/95 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 39, și Hotărârea din 30 ianuarie 2014, Diakité, C-285/12, EU:C:2014:39, punctul 31).
- 43 Rezultă că articolul 15 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că atât împrejurările care țin de situația generală din țara de origine, în special de nivelul general de violență și de insecuritate în această țară, cât și cele referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului pot constitui elemente relevante pentru evaluarea oricărei cereri de protecție subsidiară de către autoritatea națională competentă, independent de tipul specific de vătămări grave, în sensul acestui articol 15, care face obiectul unei astfel de evaluări.
- 44 În această privință, trebuie subliniat de asemenea că, deși fiecare tip de vătămări grave prevăzute la literele (a)-(c) ale articolului 15 din Directiva 2011/95 constituie un motiv autonom de recunoaștere a protecției subsidiare, ale cărui condiții trebuie îndeplinite pe deplin pentru ca această protecție să fie acordată, nu este mai puțin adevărat, astfel cum a arătat în esență domnul avocat general la punctele 30, 40 și 41 din concluzii, că acest articol nu instituie o ordine ierarhică între aceste diferite tipuri de vătămări grave și nu impune nicio ordine în aprecierea existenței unui risc real de a suferi una dintre aceste vătămări grave. Astfel, pe de o parte, aceeași cerere de protecție internațională poate evidenția existența unui risc ca solicitantul să fie expus la mai multe tipuri de vătămări grave în cazul întoarcerii în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită. Pe de altă parte, același element poate servi la susținerea existenței unui risc real de a suferi mai multe dintre aceste vătămări grave.
- 45 În al doilea rând, interpretarea articolului 15 din Directiva 2011/95, menționată la punctul 43 din prezenta hotărâre, este confirmată de contextul normativ în care se înscrie acest articol 15.
- 46 În această privință, rezultă, mai întâi, din articolul 4 din această directivă, care figurează în capitolul II din aceasta, referitor la „[e]valuarea cererilor de protecție internațională” și, prin urmare, aplicabil atât cererilor de acordare a statutului de refugiat, cât și celor care vizează obținerea unei protecții subsidiare, în sensul directivei menționate, că evaluarea faptelor și a circumstanțelor care susțin o cerere de protecție internațională se desfășoară în două etape distincte. Prima etapă privește stabilirea împrejurărilor de fapt susceptibile să constituie elementele de probă în susținerea cererii, în timp ce etapa a doua se referă la aprecierea juridică a acestor elemente, care constă în a decide dacă, având în vedere faptele ce caracterizează o speță, sunt îndeplinite condițiile de fond prevăzute la articolul 15 din aceeași directivă pentru acordarea unei protecții subsidiare [a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 63 și jurisprudența citată].
- 47 Deși, în temeiul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2011/95, statele membre pot impune ca solicitantul să prezinte, în cadrul primeia dintre aceste etape, de îndată ce este posibil, toate elementele necesare în sprijinul cererii sale de protecție, nu este mai puțin adevărat că autoritățile statelor membre trebuie, dacă este necesar, să coopereze în mod activ cu acesta pentru a stabili și a completa elementele relevante ale cererii, aceste autorități fiind, în plus, adesea mai bine plasate decât solicitantul pentru a avea acces la anumite tipuri de documente [a

se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2022, Secretary of State for the Home Department (Statutul de refugiat al unui apatrid de origine palestiniană), C-349/20, EU:C:2022:151, punctul 64 și jurisprudența citată] înțelegându-se că, în cazul în care anumite aspecte din declarațiile unui solicitant nu sunt susținute de probe scrise sau de altă natură, aceste aspecte nu necesită o confirmare dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute cumulativ la articolul 4 alineatul (5) literele (a)-(e) din această directivă (Hotărârea din 2 decembrie 2014, A și alții, C-148/13-C-150/13, EU:C:2014:2406, punctul 58).

- 48 În consecință, astfel cum a considerat domnul avocat general la punctele 34 și 41 din concluzii, autoritatea națională competentă pentru evaluarea unei cereri de protecție internațională este obligată să examineze, în cursul primei etape a acestei evaluări, ansamblul împrejurărilor de fapt relevante ale speței care pot constitui elemente de probă înainte de a stabili, în cursul celei de a doua etape a evaluării menționate, existența cărui tip de vătămare gravă, definită la articolul 15 din această directivă, aceste elemente permit eventual să o susțină, fără a putea înlătura elemente potențial relevante pentru evaluarea acestei cereri pentru simplul motiv că solicitantul le-a prezentat în susținerea existenței unui singur tip de vătămare gravă definit la acest articol 15.
- 49 În continuare, reiese din articolul 4 alineatul (3) din directiva menționată că, printre elementele relevante pe care această autoritate trebuie să le ia în considerare atunci când efectuează evaluarea fiecărei cereri de protecție internațională figurează printre altele atât „toate faptele pertinente privind țara de origine”, în sensul literei (a) a acestei dispoziții, cât și „statutul individual și situația personală a solicitantului”, în sensul literei (c) a acesteia.
- 50 Astfel, Curtea a statuat că, chiar dacă o cerere de protecție internațională formulată în temeiul articolului 15 litera (c) din aceeași directivă nu invocă elemente specifice situației solicitantului, din articolul 4 alineatul (3) din aceasta rezultă că o asemenea cerere trebuie să facă obiectul unei evaluări individuale, pentru care trebuie să se țină seama de o serie întreagă de elemente enumerate în această dispoziție, în cadrul unei luări în considerare globale a tuturor împrejurărilor relevante ale speței [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctele 40 și 41].
- 51 Pe de altă parte, în temeiul articolului 4 alineatul (4) din Directiva 2011/95, faptul că un solicitant a fost deja persecutat sau a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul amenințării directe a unei astfel de persecuții sau a unor astfel de vătămări poate în principiu să constituie un indiciu serios al riscului real al solicitantului de a suferi vătămări grave, astfel încât aceste circumstanțe care țin de situația personală a solicitantului trebuie să fie întotdeauna luate în considerare la evaluarea existenței unui risc real de a suferi una dintre vătămarile grave definite la articolul 15 din aceeași directivă, oricare ar fi aceasta.
- 52 În sfârșit, cerința de a proceda la evaluarea unei cereri de protecție internațională luând în considerare ansamblul elementelor pertinente, printre care cele amintite la punctul 49 din prezenta hotărâre, și de a coopera în mod activ cu solicitantul în acest scop este confirmată la articolul 8 alineatul (2) din această directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2012, M., C-277/11, EU:C:2012:744, punctul 67), din moment ce acesta obligă autoritățile naționale competente, atunci când examinează dacă un solicitant de protecție internațională are acces la protecție împotriva, printre altele, a oricărui tip de vătămare gravă într-o parte din țara de origine în conformitate cu alineatul (1) al acestei dispoziții, să țină seama atât de condițiile generale existente în respectiva parte a țării, cât și de situația personală a solicitantului.

- 53 În al treilea și ultimul rând, interpretarea articolului 15 din Directiva 2011/95 rezultată la punctele 43 și 48 din prezenta hotărâre este conformă cu obiectivele urmărite de această directivă, așa cum au fost amintite la punctul 32 din prezenta hotărâre. Astfel, o examinare a cererilor de protecție internațională care nu ar ține seama de toate circumstanțele relevante ale speței și în special de ansamblul elementelor enumerate la articolul 4 alineatul (3) din această directivă, înainte de a identifica tipul de vătămare gravă definită la articolul 15 din aceasta a cărui existență respectivele elemente ar putea-o eventual susține, ar conduce la o încălcare a obligației pe care directiva menționată o impune statelor membre de a identifica persoanele care au o nevoie reală de această protecție [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iunie 2021, Bundesrepublik Deutschland (Noțiunea de „amenințări grave și individuale”), C-901/19, EU:C:2021:472, punctul 44].
- 54 O astfel de interpretare este, pe de altă parte, conformă cu articolul 4 și cu articolul 19 alineatul (2) din cartă, care privesc interzicerea torturii și a pedepselor sau a tratamentelor inumane sau degradante, precum și, respectiv, protecția în caz de îndepărtare, expulzare și extrădare, evocate de instanța de trimitere. În această privință, trebuie totuși să se observe că, deși drepturile fundamentale garantate de aceste dispoziții trebuie, desigur, să fie respectate cu ocazia punerii în aplicare a Directivei 2011/95 și, prin urmare, de asemenea la evaluarea cererilor de protecție subsidiară în lumina articolului 15 din aceasta, dispozițiile menționate nu aduc, în cadrul răspunsului la prezenta întrebare preliminară, concluzii specifice suplimentare în ceea ce privește întinderea cerinței de a examina în mod sistematic toate elementele relevante legate atât de statutul individual și de situația personală a solicitantului, cât și de situația generală din țara de origine, cu ocazia unei astfel de evaluări (a se vedea prin analogie Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punctul 129, și Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 64).
- 55 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 15 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că, pentru a stabili dacă un solicitant de protecție internațională poate beneficia de protecție subsidiară, autoritatea națională competentă trebuie să examineze toate elementele relevante legate atât de statutul individual și de situația personală a solicitantului, cât și de situația generală din țara de origine înainte de a identifica tipul de vătămare gravă a cărui existență aceste elemente permit eventual să o susțină.

Cu privire la a doua întrebare

- 56 A doua întrebare este adresată numai în ipoteza unui răspuns negativ la prima întrebare. În aceste condiții, deși răspunsul la a doua parte a celei de a doua întrebări decurge, astfel, din răspunsul afirmativ dat la prima întrebare, în sensul că împrejurările referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului se pot dovedi relevante în examinarea temeiniciei unei cereri de protecție internațională atât în raport cu articolul 15 litera (b), cât și cu articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95, nu este mai puțin adevărat că prima parte a celei de a doua întrebări își păstrează relevanța.
- 57 Astfel, instanța de trimitere urmărește să afle dacă, pentru a aprecia existența unui risc real de a suferi „amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei”, în sensul articolului 15 litera (c) din această directivă, autoritatea națională competentă trebuie să ia în considerare, printre diversele elemente relevante referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului, elemente suplimentare în raport cu simpla împrejurare că solicitantul provine dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență

generală”, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, în special al Hotărârii din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD 002590407, § 115), și anume zona în care gradul de violență atinge un asemenea nivel încât expulzarea unei persoane către această țară constituie o încălcare a interdicției torturii și a tratamentelor inumane sau degradante, garantate la articolul 3 din CEDO.

- 58 În aceste condiții, trebuie să se considere că, prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că, pentru a aprecia existența unui risc real de a suferi o vătămare gravă, astfel cum este definită în această dispoziție, autoritatea națională competentă trebuie să poată lua în considerare elemente referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului, altele decât simpla împrejurare de a proveni dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență generală”, în sensul Hotărârii Curții EDO din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD002590407, § 115).
- 59 În această privință, trebuie arătat de la bun început că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului este în principiu relevantă pentru interpretarea articolului 15 din Directiva 2011/95. Astfel, pe de o parte, reiese din articolul 6 alineatul (3) TUE că dreptul fundamental garantat la articolul 3 din CEDO face parte dintre principiile generale ale dreptului Uniunii a căror respectare este asigurată de Curte. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului trebuie, așadar, să fie luată în considerare la interpretarea domeniului de aplicare al acestui drept în ordinea juridică a Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 28).
- 60 Pe de altă parte, din considerentul (16) al Directivei 2011/95 reiese că interpretarea dispozițiilor acesteia trebuie efectuată cu respectarea drepturilor recunoscute de cartă, printre care în special articolul 4 din aceasta [a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 aprilie 2018, MP (Protecție subsidiară a unei victime a unor torturi anterioare), C-353/16, EU:C:2018:276, punctul 36]. Or, în conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, în condițiile în care drepturile garantate la articolul 4 din aceasta corespund celor garantate la articolul 3 din CEDO, înțelesul și întinderea drepturilor respective sunt aceleași cu cele prevăzute de articolul 3 menționat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 noiembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Îndepărtare – Cannabis medicinal), C-69/21, EU:C:2022:913, punctul 60 și jurisprudența citată], ceea ce nu împiedică totuși ca dreptul Uniunii să acorde o protecție mai extinsă drepturilor menționate. În interpretarea articolului 4 din cartă trebuie, așadar, să se țină seama de articolul 3 din CEDO, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ca prag minim de protecție [a se vedea prin analogie Hotărârea din 22 iunie 2023, K. B. și F. S. (Invocare din oficiu în domeniul penal), C-660/21, EU:C:2023:498, punctul 41 și jurisprudența citată].
- 61 De altfel, din Explicațiile cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17) reiese că dreptul care figurează la articolul 19 alineatul (2) din aceasta, potrivit căruia nimeni nu poate fi strămutat, expulzat sau extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante, cuprinde jurisprudența pertinentă a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 din CEDO, căruia îi corespunde în esență acest articol 19 alineatul (2) (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’ Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, punctul 38 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 18 decembrie 2014, Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, punctul 47). Această jurisprudență este, prin urmare, de asemenea relevantă pentru interpretarea acestui drept.

- 62 În aceste condiții, Curtea a statuat deja că articolul 15 litera (b) din Directiva 2011/95 este cel care corespunde în esență articolului 3 din CEDO. În schimb, articolul 15 litera (c) din această directivă reprezintă o prevedere al cărei cuprins este diferit de cel al articolului 3 din CEDO și a cărei interpretare trebuie, prin urmare, să fie realizată în mod autonom, în scopul în special de a asigura un domeniu de aplicare propriu acestei dispoziții, cu respectarea deplină însă a drepturilor fundamentale garantate de cartă și de CEDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctele 28 și 36).
- 63 În această privință, trebuie arătat că articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95 acoperă, desigur, situația excepțională în care gradul de violență generalizată rezultat dintr-un conflict armat intern sau internațional este de așa natură încât există motive serioase și întemeiate de a crede că un civil trimis în țara sau în regiunea în cauză ar fi expus, ca urmare a simplei sale prezențe pe teritoriul acestei țări sau al acestei regiuni, unui risc real de a suferi amenințări grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei sale.
- 64 Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat la punctul 42 din prezenta hotărâre, această dispoziție poate acoperi și alte situații, în care combinarea, pe de o parte, a unui grad de violență generalizată mai redus decât cel care caracterizează o astfel de situație excepțională și, pe de altă parte, a unor elemente proprii situației personale a solicitantului este de natură să concretizeze riscul real de a suferi amenințări grave și individuale, în sensul dispoziției menționate.
- 65 Rezultă că, în aceste alte situații, elementele care țin de statutul individual și de situația personală a solicitantului pe care autoritatea națională competentă trebuie să le ia în considerare sunt mai cuprinzătoare în mod necesar decât faptul de a proveni dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență generală”, în sensul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și în special al Hotărârii sale din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD002590407, § 115).
- 66 Astfel, deși este pe deplin compatibilă cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 din CEDO (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 februarie 2009, Elgafaji, C-465/07, EU:C:2009:94, punctul 44), interpretarea articolului 15 litera (c) din Directiva 2011/95, dedusă de Curte, acordă solicitanților de protecție internațională o protecție mai întinsă decât cea oferită de articolul 3 menționat.
- 67 Având în vedere întrebările adresate de instanța de trimitere și amintite la punctul 19 din prezenta hotărâre, mai trebuie precizat că lista elementelor relevante care țin de statutul individual și de situația personală a solicitantului, cuprinsă la articolul 4 alineatul (3) litera (c) din această directivă, nu are un caracter exhaustiv, astfel încât, în situațiile menționate la punctul 64 din prezenta hotărâre, autoritatea națională competentă pentru acordarea protecției subsidiare trebuie să efectueze o apreciere de la caz la caz, ținând seama, dacă este cazul, de orice alt element privind statutul individual și situația personală a solicitantului care ar putea contribui la concretizarea riscului real de a suferi o vătămare gravă, astfel cum este definită la articolul 15 litera (c) din directiva menționată, având în vedere gradul de violență generalizată în țara sau în regiunea în cauză. În acest context, ar putea fi considerate printre altele relevante elemente proprii vieții private, de familie sau profesionale ale solicitantului cu privire la care se poate prezuma în mod rezonabil că vor crește riscul ca acesta din urmă să sufere o astfel de vătămare gravă, în cazul întoarcerii în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită.

- 68 În plus, revine autorității naționale competente, astfel cum s-a amintit la punctul 51 din prezenta hotărâre și conform articolului 4 alineatul (4) din Directiva 2011/95, sarcina de a ține seama de împrejurarea că solicitantul a suferit deja vătămări grave sau a făcut deja obiectul unor amenințări directe în acest sens, cu excepția cazului în care există motive întemeiate de a crede că aceste vătămări grave nu se vor mai repeta.
- 69 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că, pentru a aprecia existența unui risc real de a suferi o vătămare gravă, astfel cum este definită în această dispoziție, autoritatea națională competentă trebuie să poată lua în considerare elemente referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului, altele decât simpla împrejurare de a proveni dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență generală”, în sensul Hotărârii Curții EDO din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD002590407, § 115).

Cu privire la a treia întrebare

- 70 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 15 litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că intensitatea violenței generalizate care domnește în țara de origine a solicitantului poate slăbi cerința individualizării vătămarilor grave definite în această dispoziție.
- 71 În această privință, trebuie amintit că, astfel cum s-a arătat la punctele 37-42 din prezenta hotărâre, vătămarile grave definite la articolul 15 litera (b) din Directiva 2011/95 presupun un grad clar de individualizare.
- 72 Astfel, după cum s-a amintit la punctul 38 din prezenta hotărâre, vătămarile referitoare la riscul de „pedeaps[ă] cu moartea sau [de] execu[ție]” și de „tortur[ă] sau [de] tratamente[...] sau pedepse[...] inumane sau degradante”, prevăzute la articolul 15 literele (a) și (b) din directiva menționată, acoperă situații în care solicitantul protecției subsidiare este expus în mod specific și individual riscului unei vătămări de un anumit tip.
- 73 Deși, astfel cum s-a subliniat la punctul 39 din prezenta hotărâre, elementele relevante referitoare la situația generală a țării de origine a solicitantului, printre care în special cele referitoare la nivelul general de violență și de insecuritate în această țară, trebuie de asemenea să fie examinate în astfel de ipoteze, nu este mai puțin adevărat că existența în țara menționată a unui nivel de violență și de insecuritate, oricât de important ar fi, nu poate diminua întinderea condiției potrivit căreia, pentru a exista un risc real de vătămări grave, în sensul articolului 15 literele (a) și (b) din Directiva 2011/95, trebuie să se demonstreze, ținând seama, dacă este cazul, de un astfel de nivel de violență, că solicitantul riscă în mod real să fie expus în mod specific și individual unor astfel de vătămări în cazul întoarcerii în aceeași țară.
- 74 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 15 litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că intensitatea violenței generalizate care domnește în țara de origine a solicitantului nu poate slăbi cerința individualizării vătămarilor grave definite în această dispoziție.

Cu privire la a patra întrebare

- 75 Prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95 coroborat cu articolele 1 și 4, precum și cu articolul 19 alineatul (2) din cartă trebuie interpretat în sensul că o situație umanitară care este consecința directă sau indirectă a acțiunilor și/sau a omisiunilor unui agent de vătămări grave săvârșite în cadrul unui conflict armat internațional sau intern trebuie luată în considerare în evaluarea unei cereri de protecție internațională, în sensul acestui articol 15 litera (c).
- 76 Comisia Europeană susține că această întrebare este inadmisibilă, arătând în esență că, având în vedere elementele care susțin cererile de protecție internațională în discuție în litigiul principal, răspunsul la întrebarea menționată nu este necesar pentru soluționarea litigiului principal și că, în orice caz, decizia de trimitere nu conține informațiile și precizările necesare în acest scop.
- 77 Potrivit unei jurisprudențe constante, deși întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertință, nu este mai puțin adevărat că procedura instituită la articolul 267 TFUE constituie un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiilor asupra cărora urmează să se pronunțe. Justificarea trimiterii preliminare nu este formularea unor opinii consultative cu privire la probleme generale sau ipotetice, ci nevoia inerentă soluționării efective a unui litigiu. Astfel cum reiese din însuși modul de redactare a articolului 267 TFUE, decizia preliminară solicitată trebuie să fie „necesară” pentru a permite instanței de trimitere să „pronunț[e] o hotărâre” în cauza cu care este sesizată (Hotărârea din 14 mai 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU și C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punctul 167 și jurisprudența citată).
- 78 Astfel, este în special indispensabil, după cum prevede articolul 94 litera (a) din Regulamentul de procedură, ca decizia de trimitere să cuprindă o expunere sumară a faptelor pertinente, după cum au fost constatate de instanța de trimitere, sau cel puțin o expunere a circumstanțelor factuale pe care se întemeiază întrebările (Hotărârea din 3 decembrie 2019, Iccrea Banca, C-414/18, EU:C:2019:1036, punctul 28 și jurisprudența citată).
- 79 În speță, astfel cum s-a arătat la punctele 11, 12 et 15 din prezenta hotărâre, printre elementele care susțin cererile de protecție internațională în discuție în litigiul principal, așa cum au fost prezentate de reclamanti și constatate de autoritatea națională competentă, precum și de instanța de trimitere, figurează fapte referitoare la nivelul general de violență și de insecuritate în Libia, la condițiile de viață dificile din Tripoli, precum și la „situația umanitară” care ar rezulta din acestea.
- 80 Cu toate acestea, nu rezultă nicidecum din elementele menționate, așa cum sunt prezentate în cererea de decizie preliminară, că o astfel de situație umanitară este consecința directă sau indirectă a acțiunilor și/sau a omisiunilor unui agent de vătămări grave săvârșite în cadrul unui conflict armat intern sau internațional, în sensul articolului 15 litera (c) din Directiva 2011/95.
- 81 În plus, instanța de trimitere nu reușește să indice cine ar fi agentul acțiunilor și/sau al omisiunilor în discuție și în ce ar consta aceste acțiuni și/sau omisiuni.

- 82 Rezultă că instanța de trimitere nu a arătat în mod suficient în ce măsură ar fi necesar un răspuns la a patra întrebare pentru a-i permite să soluționeze litigiul principal și nici nu a expus într-o manieră suficientă datele factuale pe care se întemeiază această întrebare.
- 83 În aceste condiții, a patra întrebare trebuie declarată inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 84 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

- 1) Articolul 15 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate**

trebuie interpretat în sensul că,

pentru a stabili dacă un solicitant de protecție internațională poate beneficia de protecție subsidiară, autoritatea națională competentă trebuie să examineze toate elementele relevante legate atât de statutul individual și de situația personală a solicitantului, cât și de situația generală din țara de origine înainte de a identifica tipul de vătămare gravă a cărui existență aceste elemente permit eventual să o susțină.

- 2) Articolul 15 litera (c) din Directiva 2011/95**

trebuie interpretat în sensul că,

pentru a aprecia existența unui risc real de a suferi o vătămare gravă, astfel cum este definită în această dispoziție, autoritatea națională competentă trebuie să poată lua în considerare elemente referitoare la statutul individual și la situația personală a solicitantului, altele decât simpla împrejurare de a proveni dintr-o zonă a unei anumite țări în care se produc „cazurile cele mai extreme de violență generală”, în sensul Hotărârii Curții EDO din 17 iulie 2008, NA. împotriva Regatului Unit (CE:ECHR:2008:0717JUD002590407, § 115).

- 3) Articolul 15 litera (b) din Directiva 2011/95**

trebuie interpretat în sensul că

intensitatea violenței generalizate care domnește în țara de origine a solicitantului nu poate slăbi cerința individualizării vătămarilor grave definite în această dispoziție.

Semnături